

A. ERSİN BAYRA

GÜVENLİK DEVLETİ

onikilevha
KİTAP | YAYIN | DİJİTAL | İNTERNET | MÜHÜR

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KADİM ÇAĞDAN MODERN ÇAĞ ÖNCESİNE GÜVENLİK KAVRAMININ DOĞUMU VE DEĞİŞİMİ

I. GENEL OLARAK	7
II. KADİM GÜVENLİK ANLAYIŞI: DOĞAYA VE DİĞER TOPLUMLARA KARŞI GÜVENLİK.....	10
III. ANTİK YUNAN/SİTE DEVLETİNDE GÜVENLİK ANLAYIŞI: ENDİŞENİN VE KORKUNUN YOKLUĞU	13
A. Antik Yunan'da Güvenlik Kavramının Gelişimi	13
B. Antik Yunan Güvenlik Yaklaşımı: Endişenin ve korkunun yokluğu	15
1. Genel olarak.....	15
2. Platon: Polis'in varoluş amaçlarından biri olarak güvenlik....	16

3. Aristoteles: Yasa ile sağlanan güvenlik.....	20
4. Epikür: Güvenlik amacıyla ortaya çıkan yapay bir ürün olarak devlet.....	24
IV. ROMA DÖNEMİ/İMPARATORLUK GÜVENLİK ANLAYIŞI: PAX ROMANA	27
A. Roma’da Güvenlik Kavramının Gelişimi	27
B. Roma Dönemi Güvenlik Yaklaşımı	30
V. ORTAÇAĞ GÜVENLİK ANLAYIŞI: İNANCIN GÜVENCESİ	33
A. Güvenlik Kavramının Teokratik Dönüşümü	33
1. Genel olarak.....	33
2. Aziz Augustine ve Boethius: İncanın Güvencesi	34
3. Papa Büyük Gregorius, Canterbury Başpiskoposu Anselm ve Aquinolu Thomas: “Securitas”tan “certitudo”ya ilahi güvencenin kesinliği ve metanet	36
B. Feodal Düzendeki Güvenlik.....	38
1. Genel olarak.....	38
2. Feodalitenin Siyasi Yapısı.....	39
3. Feodal Güvenlik Yaklaşımı	42
VI. MODERN DEVLET ÖNCESİ GÜVENLİK KAVRAMININ DÖNÜŞÜMÜ: DEVLET TARAFINDAN SAĞLANAN SÜKÛNET VE BARIŞ DURUMU.....	44
A. Dante Alighieri ve Padova’lı Marsilius: Evrensel barış ve dünyevi güvenlik	44
B. İbn-i Haldun: Yerleşik hayata geçişin ve güvenliğin devlet eliyle sağlanması	46

İKİNCİ BÖLÜM

MODERN ÇAĞDA GÜVENLİK YAKLAŞIMI

I. GENEL OLARAK	51
------------------------------	-----------

II. MODERN DEVLET OLUŞURKEN: GÜVENLİK DEVLETİNİN ERKEN TEMELLERİ	53
A. Genel olarak.....	53
B. Güvenlik Devletin Erken Temelleri	55
1. Niccolò Machiavelli: Prens in güvenliğinden yasanın güvencesine.....	55
a. Genel olarak.....	55
b. Devletin güvenliği olarak prens in güvenliği.....	57
c. Güvenlik bağlamında ordunun ve yasanın önemi.....	59
2. Jean Bodin: En üstün yasa olarak toplumun güvenliği.....	62
a. Genel olarak.....	62
b. Egemenin, yasanın ve devletin varoluş sebebi olarak güvenlik	64
c. Güvenliğin egemenlik kavramı üzerinden somutlaştırılması	67
C. Thomas Hobbes: Kaos ve korku odaklı güvenlik devleti anlayışı	70
1. Doğa hali-sivil toplum karşıtlığı üzerinden insandan topluma varan bir devlet kuramı.....	70
2. Modern güvenlik kavramının ortaya çıkışı.....	72
3. Bir savaş durumu olarak doğa hali tasavvuru: Kaos ve korkunun temellendirilmesi	75
a. İnsandan doğasından doğa haline korku ve kaos.....	75
b. Kötücül bir varlık olarak insan	77
c. Bir savaş durumu olarak doğa hali.....	80
4. Güvenlik ihtiyacı nedeniyle devletin doğuşu	83
a. Doğa halini terk etmenin gerekliliği.....	83
b. Güvenlik ihtiyacı nedeniyle doğan bir canavar olarak Leviathan	85
5. Barış ve güvenliğin yokluğunda devletin durumu	88

III. GÜVENLİK DEVLETİ ANLAYIŞINDAN ÖZGÜRLÜĞÜ GÜVENLİKTE ARAYAN DEVLET ANLAYIŞINA GEÇİŞ	90
A. Legalist-İdealist Yaklaşım: Egemenin yasayla sınırlandırılması. 90	
1. Genel olarak.....	90
2. Alberico Gentili: Uyrukların güvenliği ile sınırlı egemenlik anlayışı.....	92
a. Temel egemenlik görevi olarak güvenlik	92
b. Egemen ve egemenliğin sınırı olarak güvenlik.....	96
3. Hugo Grotius: Egemen egemenlik ayrımı üzerinden geliştirilen güvenlik anlayışı.....	98
a. Genel olarak.....	98
b. Devletin ve hukukun kaynağı olarak güvenlik	99
c. Bir barış ve güvenlik yöntemi olarak savaş	103
d. Güvenlik yokluğunda ortaya çıkan bir hak: Direnme ..	106
4. Samuel, baron von Pufendorf: Güvenlik için bir zorunluluk olarak yasa ve devlet	110
a. Toplum sözleşmesi vasıtasıyla güvenlik, hukuk ve etik arasında kurulan ilişki.....	110
b. Zayıf bir varlık olarak insan	112
c. İğreti bir barış hali olarak doğa durumu	114
d. Güvenlik için yasanın ve devletin gerekliliği.....	116
e. Özgürlüğün ve egemenliğin sınırı olarak güvenlik.....	119
B. Liberal Yaklaşım: Egemenin özgürlüklerle sınırlandırılması....	121
1. Genel olarak	121
2. Baruch Spinoza: İktidarın varoluş amacı olarak özgürlük ve güvenlik	122
a. Doğa yasası, insan doğası ve doğa hali: İnsanın devlete varış süreci	123
b. Güvenlik, refah ve devletin doğuşu.....	124
c. Devletin erdemi olarak güvenlik.....	126

- d. Güvenlik amacıyla devredilen erkin sınırı: Doğal haklar..... 128
- e. Birbirinin sınırı olarak özgürlük-güvenlik 130
3. John Locke: Barış ortamı olarak doğa hali tasavvuru ve sınırlı devlet anlayışı 132
- a. Genel olarak..... 132
- b. Doğa hali üzerinden özgürlüğü temellendirmek 133
- (1) Genel olarak..... 133
- (2) İnsanın doğası gereği sahip olduğu haklar 135
- (a) Özgürlük..... 135
- (b) Eşitlik..... 137
- (c) Mülkiyet..... 138
- (3) İktidarın yokluğu ve doğa halindeki barışın güvensizliği 141
- c. Güvenlik ve özgürlüğün garantisi olarak devletin doğuşu..... 143
- (1) Tabula rasadan paternal iktidara, paternal iktidardan siyasal iktidara 144
- (2) Doğa halindeki hak ve özgürlüklerin koruyucusu devletin doğuşu..... 145
- (a) Mülkiyetin güvenliği için oluşturulan bir aygıt olarak devlet..... 145
- (b) Doğa halindeki iki iktidarın devri ve devletin oluşumu: Kendini koruma ve cezalandırma 147
- (3) Güvenliğin özgürlükler, özgürlüklerinse güvenlik amacıyla sınırlandırılması 149
- (a) Siyasi iktidarın sınırı olarak özgürlükler..... 149
- (b) Özgürlüklerin sınırı olarak güvenlik 152
- (4) Varoluş amacına aykırı davranan devletin durumu: Bir hak olarak direnme..... 152

IV. ÖZGÜRLÜK GÜVENLİK DENGESİNİN

HUKUKİLEŞMESİ..... 155

- A. Siyasal toplumun amacı olarak özgürlük 155
- B. Hak ve özgürlüklerin sınırı olarak güvenlik 157
1. Genel olarak hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması..... 157

2. Hak ve özgürlüklerin sınırı olarak güvenlik	158
a. Anayasalarda ve Uluslararası belgelerde özgürlüğü sınırlandıran güvenlikçi kavramlar	158
(1) Olağan dönemler	159
(2) Olağanüstü dönemler	162
b. Sınırın sınırı.....	165
(1) Olağan dönemler	167
(2) Olağanüstü dönemler	169

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MODERNDEN POST-MODERNE, POST- MODERNDEN GÜVENLİK DEVLETİNE

I. GENEL OLARAK	171
II. MODERN GÜVENLİK YAKLAŞIMINDAN POST- MODERN GÜVENLİK YAKLAŞIMINA GEÇİŞ	173
A. Teorik Tartışmalar	174
1. İkinci Dünya Savaşı Sonrası Değişen Güvenlik Paradigması.....	175
a. Soğuk Savaş Dönemi Güvenlik Yaklaşımları.....	175
b. Detant (Yumuşama) Dönemi Güvenlik Yaklaşımları	181
c. Soğuk Savaş Dönemi Sonrası Güvenlik Yaklaşımları....	185
2. Eleştirel Yaklaşımlar: Güvenlik Ekolleri.....	190
a. Genel olarak.....	190
b. Aberystwyth Okulu: Özgürleşme ve ötekileştirme	193
c. Kopenhag Okulu: Güvenlikleştirme ve güvenlik dışlaştırma	195
d. Güvenlik okullarının güvenliğin dönüşüm ve hukukileşme sürecine etkisi.....	196
B. Değişen Güvenlik Anlayışı Karşısında Ulus Devletin Yetersiz Kalması: Sınırları Aşan Güvenlik.....	199
1. Genel olarak.....	199

-
2. Çok Boyutlu Güvenlik 203
 3. Uluslararası ve Bölgesel Örgütler 212
 - a. Genel olarak..... 212
 - b. AB güvenlik politikasının gelişim süreci.....214
 - c. NATO ve güvenlik politikası.....217
 - d. BM ve insani güvenlik yaklaşımı 218
 4. İnsani Müdahale ve Koruma Sorumluluğu..... 219

III. OLAĞANÜSTÜ HALİN OLAĞANLAŞMASI: HUKUK DEVLETİNDEN GÜVENLİK DEVLETİNE DÖNÜŞ MÜ? .227

- A. Düşünsel Temeller 228
 1. Carl Schmitt: “Siyasal olan”ın güvenlik aksiyomu
üzerinden somutlaştırılması 228
 - a. Egemenin aşkın meşruiyeti ve güvenlik 228
 - b. Devletin meşruiyeti olarak korku ve güvenlik..... 233
 - c. Modern devlet: Pozitif kanun yapmaya yönelmiş
makine Tanrı 237
 - d. Olağanüstü hal: Güvenlik nedeniyle hukukun
dışına çıkabilme erki..... 239
 2. Walter Benjamin: Şiddetin meşruiyeti ve otoritenin
mistik kökeni 241
 - a. Şiddetin eleştirisi ve meşruiyeti üzerine 241
 - b. Jacques Derrida: Adalet-hukuk ilişkisi üzerinden bir
şiddet eleştirisi..... 245
 3. Leo Strauss: Batı medeniyetinin modernite krizi ve
siyasal olanın dost düşman ayrımında somutlaştırılması.... 248
 4. Michel Foucault: Bir iktidar teknolojisi olarak güvenlik..... 251
 - a. Güvenliğin biyo-iktidar kavramı üzerinden
çözümlemesi..... 251
 - b. İktidar, disiplin ve güvenlik mekanizmaları 253
 - c. Güvenlik için toplumun devletleşmesinden, devletin
yönetimselleşmesine..... 256
 5. Giorgio Agamben: Bir güvenlik pratiği olarak istisna hali .. 258

a. İstisna hali üzerinden getirilen bir güvenlik devleti eleştirisi.....	258
b. Güvenlik devletinin hukuki kökenleri.....	261
B. Hikmet-i hükûmetin yerini güvenlik hikmetlerinin alması	265
1. Genel olarak.....	265
2. 9/11 Sonrası Değişen Güvenlik Algısı: “İnsan insanın kurdudur”dan “Devlet devletin kurdudur”a	268
a. ABD’nin güvenliği bağlamında yeni dünya düzeni.....	268
b. AB kapsamında Avrupa güvenlik konsepti	276
3. Korkunun Ayakta Tutulması: Karşılaştırmalı hukuk perspektifinden olağanüstü halin olağanlaştırılması.....	279
4. 9/11 Sonrası Terörle Mücadele Hukuku	284
a. ABD örneği üzerinden yasayı yapan olarak güvenlik (Securitas facit legem)	284
b. Terörle mücadele yasaları bağlamında olağanüstü halin olağanlaştırılması.....	293
SONUÇ	299
KAYNAKÇA	305